

STORTINGET

Representantforslag 234 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Frank Edvard Sve, Mats Henriksen,
May Helen Hetland Ervik og Dagfinn Henrik Olsen

Dokument 8:234 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Frank Edvard Sve, Mats Henriksen, May Helen Hetland Ervik og Dagfinn Henrik Olsen om å stanse liberaliseringen av lospliktforskriften og farledsbevisordningen

Til Stortinget

Bakgrunn

Nærings- og fiskeridepartementet har i bestilling av 2. februar 2026 bedt Kystverket utarbeide forskriftsendringer som innebærer en betydelig liberalisering av farledsbevisordningen. I bestillingen bes det om å utrede en modell der navigatører på fartøy under 100 meter kan seile langs hele fastlandskysten etter kun én representativ prøve, uten krav til lokal erfaring eller detaljert kunnskap om kritiske farleder.

Forslagsstillerne mener dette representerer en dramatisk endring i et av de viktigste sikkerhetstiltakene langs norskekysten. Ordningen med losplikt og farledsbevis har gjennom mange år vært et sentralt virkemiddel for å sikre trygg ferdsel i farvann som ofte er krevende, smale og værutsatte.

Norskekysten er samtidig hjem for betydelig sårbar infrastruktur, herunder energianlegg, forsvarsinstallasjoner, havner og kommunikasjonssystemer. Eventuelle endringer i regelverket må derfor vurderes ikke bare ut fra effektivitet og kostnader for næringen, men også i et bredt sikkerhets- og beredskapsperspektiv.

Forslagsstillerne mener det er uheldig at departementet bestiller omfattende liberalisering av ordningen

uten at det samtidig foreligger en helhetlig sikkerhetsfaglig vurdering av konsekvensene.

Rikets sikkerhet og nasjonal kontroll

I en tid preget av økende geopolitisk spenning og økt fokus på hybrid trusselaktivitet mot kritisk infrastruktur er det avgjørende at staten opprettholder god situasjonsforståelse og kontroll i egne farvann.

Losordningen innebærer i dag at en statlig sertifisert los går om bord i fartøy som seiler i lospliktige farleder. Dette gir myndighetene et direkte nærvær og en mulighet til å bidra til sikker navigasjon i områder med krevende farvannsforhold, samt en mulighet for at en myndighetsperson kan observere og melde ifra om observasjoner.

Forslagsstillerne mener at en omfattende liberalisering av farledsbevisordningen vil kunne redusere dette statlige nærværet og dermed også redusere myndighetenes situasjonsforståelse i strategisk viktige kystområder.

Videre vises det til at det i dag ikke stilles krav om sikkerhetsklarering av navigatører som får farledsbevis. I lys av en mer krevende sikkerhetspolitisk situasjon kan dette representere en sårbarhet som bør vurderes nærmere før regelverket eventuelt liberaliseres.

Teknologisk sårbarhet

Utviklingen innen elektronisk navigasjon har bidratt til økt sikkerhet i sjøtransporten. Samtidig er slike systemer sårbare for tekniske feil, manipulering eller forstyrrelser.

Internasjonalt er det rapportert om økende forekomst av forstyrrelser og jamming av satellittbaserte navigasjonssystemer. Slike hendelser påvirker GPS og

andre GNSS-systemer som i dag er viktige hjelpemidler for navigasjon.

Forslagsstillerne mener derfor at det ikke er tilstrekkelig å basere seg på teknologi alene. Erfaring, lokalkunnskap og menneskelig vurderingsevne vil fortsatt være avgjørende sikkerhetsfaktorer i krevende farvann.

Behov for helhetlig risikoanalyse

Forslagsstillerne mener at eventuelle endringer i lospliktforskriften og farledsbevisordningen må baseres på en bred og grundig risikoanalyse.

En slik analyse bør inkludere vurderinger fra relevante sikkerhetsmyndigheter, herunder nasjonale sikkerhetsmyndigheter og forsvarssektoren, slik at både sivile og sikkerhetspolitiske konsekvenser blir tilstrekkelig belyst.

Før slike vurderinger foreligger, mener forslagsstillerne at det ikke bør gjennomføres forsøk eller endringer som kan redusere sikkerhetsnivået langs norskekysten.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen stanse arbeidet med forskriftsendringer som innebærer en vesentlig liberalisering av farledsbevisordningen, herunder den modellen som er omtalt som alternativ 2 i Nærings- og fiskeridepartementets bestilling til Kystverket av 2. februar 2026, samt gjennomføre en helhetlig risiko- og sikkerhetsanalyse av lospliktordningen og farledsbevisordningen i samarbeid med relevante myndigheter, herunder nasjonale sikkerhetsmyndigheter og forsvarssektoren, før eventuelle nye endringer vurderes.
2. Stortinget ber regjeringen stanse forsøksprosjekter som innebærer redusert servicegrad i lostjenesten, dersom dette kan svekke statlig beredskap og situasjonsforståelse i norske farvann.

26. mars 2026

Bård Hoksrud

Frank Edvard Sve

Mats Henriksen

May Helen Hetland Ervik

Dagfinn Henrik Olsen

